

serne, zajci, pa tudi volkovi in kakošen medved; tudi divjih gosí, rac, golobov, jerebic in mnoge druge perutníné postrelíjo. V vodah se med drugimi dobrimi ribami tudi lové kačulje.

Od divjega jezera se pripoveduje, da je v zvezi z Ipavo; pravíjo, dva vprežena vola sta tú utonila, ribe so ju pojedle in jarm so našli v Ipavi. Na tem mestu so pred nekimi leti ubili grozovito veliko posterv, ki se je zaganjaje iz vode za muhami na suho zapletla.

Čeravno je v Idrii zdrava voda in v okolici nje raste lepa trava, vendar živina rada boleha in krave večkrat zveržejo; sopár živega srebra, ki se ulega na travo in se širi po zraku, menda ni brez škode o tem.

Koledvanje, pustne burke in pirhi so stara navada, kakor tudi pravlice od rudečo-plavca (bergmandeljca), od divjega moža, kvaterne babe, črnega psa in vidovncov (Irrlichter). Mlade otroke še dandanašnji sred posta napravíjo, da grejo gledat, kako babo žagajo.

Od slavnih mož, ki jih je Idrija rodila, naj odkritoserčno govori avstrijsko cesarstvo in krajnska dežela.

Naj bojo te verstice zadosti v znanje preljube moje domačije; kdor pa izmed učenih želí mehaniko, fiziko in kemijo djansko opazovati, naj gré v šolo idrijskih mašin!

Idrijanski.

Kratkočasno berilo.

Vraže po svetu.

Pri Erdeljcih, ogerskih sosedih, se nahajajo mnogotere vraže, od katerih pri nas na kmetih še nismo nikoli nič slišali. Vsak narod ima svoje šege, pa tudi svoje vraže, svoje pametne reči pa tudi svoje neumnosti.

Iz Szazvaroša piše neki dopisnik sledeče: Nekega merzlega dne preteklega mesca (aprila) zgodaj zjutraj vidim nekega rokodelca po potoku sem ter tje gaziti kakor gazijo poleti ob hudi vročini ljudje, ki si noge umivajo; čez herbet mu je visel poln žakelj. „Kaj pa, oče, delate tú?“ ga vprašam. „Že več let, gospod, mi ne ostane nobena mačka, vsaka mi cerkne. Svetovali so mi tedaj, naj dobim glavo cerknene konja in naj jo veržem na streho; to mi bo pomagalo, da mi bojo mačke ostale.“ „In zatega voljo ste gazili trikrat čez ta potok?“ „Ne, gospod! zavolj mačk, ampak za tega voljo, ker imamo domá vse polno grilov (šurkov); ti pa se preženó, če se vjame muren (božji volec), pa trikrat ga mora človek čez vodo nesti in potem ga med domače šurke spustiti, in berž jih prežene.“ „Neumna vraža!“ — mu rečem. „Morebiti!“ — mi zaverne in pravi na dalje: „ali je pa to tudi vraža, da se podgán tako dolgo nisem mogel znebiti, dokler nisem imel petelina brez repa v hiši?“ — Ves podúk ni nič pomagal; mož je ostal pri ukoreninjeni vraži. — Drugikrat sem naletel na pokopališču — pripoveduje dopisnik — ko so ravno nov grob kopali. Ko mečejo zemljo iz groba, se prikaže dokaj mladih kač. „Nini! — zakriči eden — bela kača, bela kača!“ „Kaj pa pomeni bela kača?“ ga vprašam. „Kdor si jo speči dá in pečeno sné, razumeva potem ptiče; enkrat je neki dohtar to storil in potem tako modrost dosegel, da mu ga ni bilo para.“ Zvedel sem — piše dopisnik na dalje — da kamor koli se pride med romunske kmete, je ta vraža domá.

Dopis Krajnca iz Amerike.

Od nekega Ljubljánčana, ki se je podal po svetu in letošnje leto 15. januarja prišel v Novi Jork, naj imenitnejše mesto zedinjenih severno-amerikanskih držav, nam je te dni podal gosp. U. dve pismi iz Amerike. Težav potovanja in nesreč po morji ne bomo izpisavali iz teh pisem, ker so znana reč, in tudi tega ne, da v Ameriki ne leté nobenemu pečene piške na mizo, ako si jih ni zaslužil. Da Novi Jork je mesto sila veliko, si lahko mislite iz tega — pravi dopisnik — da v luki Novojorski stoji čez 1000

ladij. Jezik ondi je angleški; Nemcev je dokaj v Novem Jorku, pa so malo obražtani, zato tudi — piše dopisnik — če me kdo vpraša: odkod sem, vselej pravim, da sem Lah. V 6 mescih sem se pa že toliko angleškega jezika naučil, da za silo že odgovarjam na vprašanja. Katoliške cerkve v severni Ameriki so revne; v Novem Jorku so štiri, pa so majhne kakor protestantska v Ljubljani. Čudno navado imajo tú v cerkvi. Ko sem prišel preteklo nedeljo v katoliško cerkev k sv. maši, je stal mož pri vratih z velikim okrožnikom (talarjem) in pobiral milošnjo; en šiling (po našem dnarji 28 $\frac{1}{4}$ krajc.) sem mu mogel odrajtati; potem mi je dal listek v roke in s tem še le sem smel v cerkev. V cerkvi sta skakala dva dobro oblečena človeka okoli in odpirala klopí kakor v gledíšu. Ko sem enemu izmed teh ključarjev podal svoj listek, mi je odperl klop, potem jo pa zaperl, da nisem mogel več ven. Pač čudne šege se vidijo po svetu!“

Novičar iz avstrijskih krajev.

Od Soče. — h. 26. dan p. m. smo pokopali prečastitega gosp. dekana Antona Perica v Kanali, kateri je po 6 mescov dolgi bolezni in strašnih bolečinah v 65. letu svoje starosti sklenil življenje svoje. Nehoté se mi njegove lepe čednosti v moj spomin silijo, katerih saj dvoje naj tudi Novicam naznamim, rajnemu na čast, živim v izgled: skerb njegovo za lepoto hiše božje in pa miloserčnost do ubogih. Kar uno zadene, je treba le cerkev Device Marije v Kanali dobro ogledati, in poterdil bo vsak z besedami svetega pevca „da v resnici je lepoto hiše božje ljubil“. Očitna priča njegovega truda in prizadetja je omenjena cerkvena, ena nar lepših goriške škofije. Čast tedaj verlemu dušnemu pastirju, pa tudi ovčicam njegovim, ki so željo njegovo vseskozi rade spolnovale. Rajniki pa ni le v življenji za lišp cerkvá skrbel, temuč tudi po smerti; veči del svojega premoženja je v ta namen izročil, rekši: pri cerkvi sem živel, meni ostalo naj cerkev ima“. Tako je govoril bivši pri življenji še, in tako je tudi pismo zapustil. Tudi ubogih ni nikoli pozabil; v oporoki je veleval, da na dan pogreba se ima 100 gold. med nje razdeliti, potem pa vsako obletnico, 30 gold. Tudi še druge lepe zadušbine je ustanovil. — Naj v miru počiva blagi mož!

Iz Postojne 8. maja. — č — Danes imam „Novicam“ od naše veličanske jame, kateri je ni kmali para in pod imenom „Adelsberger Grotte“ deleč po svetu sloví in kateri bo vprihodnje železnica gotovo še več popotnikov dovozevala, nekaj prav veselega povedati. Kdor je bil kdaj v naši jami, tudi vé, da dosihmal se večidel ni dalje hodilo kot do tako imenovane „gore kalavarije“; malokdo se je podal v bližnjo luknjo „Tartarus grotte“, po naše „pekel“ imenovano, ktera se začinja na levi strani „gore kalavarije“. Da pa častiti bravci se ne bojo bali z menoj v „pekel“ iti, ga jim hočem ob kratkem popisati. Prostorna, pa dosihmal še zlo skrita luknja je olišpana z zalimi podobami tistega kamenja, kateri se nahaja v podzemeljskih votlinah in se nareja v stoletjih, ko se kaplica za kaplico sterjuje in v različne podobe okamnuje, zatega voljo se pa tako skapani kamen tudi kapnik (Tropfstein) imenuje. Med mnogimi lepimi podobami „pekla“ se odlikuje posebno ena belemu in prezornemu zagrinjalu podobna, kakor nalaš v gubé nabrana; kmali, ko se stopi v „pekel“, se vidi vodnjak, v kterege teče z visocega obóka bistra voda, ki je za piti kaj dobra. Da se pa ta mikavni kraj naše jame dosihmal ni obiskaval, je bil vzrok v tem, da je bil proti votlini, „grob“ imenovani, prepažen s steno, dve do tri sežnje debelo. Zatega voljo je mogel popotnik v jami ravno po tisti poti se verniti, po kateri je prišel. Ako se skozi to steno pot napravi od „kalavarije“ skozi „pekel“, bode pot nazaj do „groba“ veliko krajša, in popotnik bo vidil mnogo zalih podob iz kapnika narejenih, kakor mleko belih. Dolgo se je že želelo, da bi se prederla ta stena, al nikoli se ni